

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení

1.1. Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

1.2. Definice problémů

K zákonu o evidenci obyvatel:

Současná právní úprava umožňuje výkon kontroly na úseku evidence obyvatel pouze na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Vzhledem k tomu, že k zápisům údajů o trvalém pobytu, jakož i údajů o doručovací adrese, ale i rozhodování o rušení trvalého pobytu dochází i na matričních úřadech a ohlašovnách, které jsou tzv. jedničkovými obcemi, navrhuje se rozšířit tuto kontrolní působnost rovněž na tyto úřady. Vzhledem k tomu, že matriční úřady jsou příslušným výdejovým místem pro přidělení rodného čísla fyzickým osobám narozeným na území České republiky (u občanů narozených v zahraničí se jedná o zvláštní matriku v Brně), a rovněž jsou například ve stanoveném rozsahu zapisovateli údajů o občanech do informačního systému evidence obyvatel, či provádí ze zákonem stanovených důvodů změny jimi přidělených rodných čísel, navrhuje se kontrolu výkonu přenesené působnosti rozšířit rovněž na úsek rodných čísel.

Podle platné právní úpravy je nezbytné vést registr rodných čísel pouze v elektronické podobě. Registr rodných čísel přešel do působnosti Ministerstva vnitra v listinné podobě k 1. lednu 2003. Předpoklad zpětného zpracování veškerých údajů i před tímto datem není, zejména z ekonomických důvodů, v současné době reálný. Navrhované znění však nevyklučuje, aby v případě příznivých finančních poměrů i údaje o rodných číslech určených před 1. lednem 2003 byly nadále editovány. Dále se navrhuje provést některé legislativně technické úpravy.

K zákonu o občanských průkazech:

Občanovi, který získá státní občanství České republiky udělením a nemá nebo neměl trvalý pobyt na území České republiky, má podle platné právní úpravy občanský průkaz vydat Úřad městské části Praha 1. Avšak podle zákona o evidenci obyvatel (§ 10a) je místem trvalého pobytu občana, který získá státní občanství České republiky, sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu se narodil, nebo sídlo zvláštní matriky v případě, že se narodil v zahraničí.

Povinností občana, který dosáhl věku 15 let a má trvalý pobyt na území České republiky, je mít občanský průkaz. Od 1. ledna 2012 je stanovena možnost požádat o občanský průkaz rovněž pro občana mladšího 15 let, avšak za vydání takového občanského průkazu se vybírá správní poplatek 50,- Kč a doba platnosti je pouze 5 let.

Při převzetí občanského průkazu je občan povinen si zadat bezpečnostní osobní kód a potvrdit svým podpisem na žádosti převzetí občanského průkazu. V případě, kdy občanovi brání překážka těžko překonatelná, nevyžaduje se jeho podpis, avšak zadat bezpečnostní osobní kód je povinen buď zákonný zástupce, nebo opatrovník. Při nezadání bezpečnostního kódu jsou tito občané vystaveni tomu, že jim nelze předat občanský průkaz.

V platné právní úpravě není jednoznačně stanovena místní příslušnost pro projednávání přestupků u osob s trvalým pobytem mimo území České republiky.

V současné době se vedou údaje o každém bezpečnostním osobním kódu. Z důvodu zákonem povolené změny bezpečnostního osobního kódu, která není navíc nijak zpoplatněna, je možná i taková situace, že k jednomu jedinému občanskému průkazu bude existovat kromě aktuálního bezpečnostního osobního kódu i řada dalších historických bezpečnostních osobních kódů, a to již neaktivních. Bezpečnostní osobní kód je veden v šifrované podobě, která k němu neumožňuje přístup.

V evidenci občanských průkazů se vedou údaje ještě po dobu 50 let po skončení platnosti občanského průkazu. Uchovávání rozsáhlých souborů digitálních dat je finančně náročné, přičemž finanční náročnost neodpovídá četnosti využití archivních údajů v praxi. K prodloužení na 50 let došlo z důvodu možnosti dohledání údajů ohledně státního občanství, avšak v praxi nejsou tyto evidence využívány.

K zákonu o správních poplatcích:

V současné právní úpravě je stanoven správní poplatek za vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji za průkaz poškozený, zničený, ztracený, odcizený nebo za průkaz obsahující neoprávněně provedené zápisy ve výši 100 Kč. Nízký správní poplatek občany nemotivuje chránit občanský průkaz před zničením, poškozením a ztrátou. Opakovaná výroba občanských průkazů finančně zatěžuje státní rozpočet a pracovně i správní úřady. Podle platné právní úpravy není možné vydat občanský průkaz se strojově čitelnými údaji z osobního důvodu.

Vzhledem k tomu, že se v současné době množí případy, kdy občan jeden den nahlásí ukončení trvalého pobytu na území České republiky a hned následující den oznámí, že se vrátil ze zahraničí, avšak nemá se kde přihlásit k trvalému pobytu, a proto má jako místo trvalého pobytu uvedeno sídlo ohlašovny v místě, kde měl poslední místo trvalého pobytu, čímž narůstá pracnost při výkonu státní správy na daném úseku, nově se navrhuje zavést správní poplatek za ohlášení o ukončení trvalého pobytu na území České republiky.

Z obdobných důvodů, kdy v posledních letech dochází k nárůstu podání návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu, v průměru 40 000 návrhů za rok, se navrhuje zpoplatnit nově i provedení těchto úkonů.

1.3. Cíl, kterého má být dosaženo řešením problémů, rizika spojená s nečinností

K zákonu o evidenci obyvatel:

Nově se navrhuje rozšíření kontroly výkonu přenesené působnosti vykonávané ministerstvem nejen na úseku evidence obyvatel, ale i na úseku rodných čísel, a to jak u obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, tak u matričních úřadů a ohlašoven. Tímto rozšířením kontroly výkonu přenesené působnosti získá ministerstvo možnost přímé kontroly zápisu a užívání údajů z informačního systému podle § 4a a § 5 zákona o evidenci obyvatel, jakož i kontrolu rozhodování ve věcech rušení trvalého pobytu či kontrolu správnosti postupu při přidělování rodných čísel.

Na úseku rodných čísel se ukazuje nezbytná úprava, podle které by se v registru rodných čísel vedla rodná čísla určená ministerstvem, tedy od 1. 1. 2003. Dříve určená rodná čísla (Českým statistickým úřadem nebo Českou správou sociálního zabezpečení) se povedou v registru rodných čísel, pouze pokud jsou do doby účinnosti tohoto zákona vedena, jinak je bude možné vést pouze v listinné podobě. Uvedený návrh vychází rovněž z premisy, že rodná čísla mají být pro jednoznačnou identifikaci osoby při vytváření základního registru obyvatel využívána pouze do konce roku 2025 a ministerstvo nemá v současné době pro dokončení elektronizace registru rodných čísel dostatek finančních prostředků ani zaměstnanců. Rovněž se navrhuje některé upřesňující nebo legislativně technické úpravy.

Navrhuje se rozšířit počet údajů využívaných z informačních systémů provozovaných policií o cizincích s povolením k pobytu na území České republiky. Jedná se o datum počátku nebo ukončení pobytu na území České republiky, neboť tato data bývají rozhodující pro určení výdejového místa pro přidělení rodného čísla.

K zákonu o občanských průkazech:

Navrhuje se odstranit nesoulad mezi zákonem o evidenci obyvatel a zákonem o občanských průkazech. Podle zákona o občanských průkazech občan, který získal státní občanství udělením a který nemá nebo neměl trvalý pobyt na území České republiky, vydává občanský průkaz Úřad městské části Praha 1, zatímco podle zákona o evidenci obyvatel je místem trvalého pobytu občana, který získal státní občanství, sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu se občan narodil, nebo sídlo zvláštní matriky v případě, že se občan narodil v zahraničí. V této souvislosti se navrhuje, aby občanský průkaz vydával těmto občanům obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu občana.

Pro splnění povinnosti občana, který má trvalý pobyt na území České republiky a dosáhl věku 15 let, mít občanský průkaz, je nutné požádat o vydání občanského průkazu nejdříve v den dovršení 15 let věku tak, aby občanský průkaz byl vydán bez správního poplatku, a nejpozději do 30 dnů po dovršení 15 let věku tak, aby se občan nedopustil přestupku. V případě, že bude žádost podána ve větším předstihu a občanský průkaz bude vyroben před dovršením 15 let, bude doba jeho platnosti pouze 5 let (občanům starším 15 let se vydá občanský průkaz s dobou platnosti 10 let) a současně bude občan povinen zaplatit správní poplatek ve výši 50 Kč, neboť by se jednalo o vydání občanského průkazu občanu mladšímu 15 let (podle položky 8 Sazebníku správních poplatků, který je přílohou zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích).

Navrhuje se umožnit ve výjimečných případech předání občanského průkazu bez současného zadávání bezpečnostního osobního kódu. Možnost nezadávat bezpečnostní osobní kód při převzetí občanského průkazu by měly mít děti do 15 let věku a občan, kterému brání těžko překonatelná překážka a to z důvodu jeho fyzické nebo psychické neschopnosti.

Nově se navrhuje stanovení neplatnosti občanského průkazu ze zákona v případě ukončení trvalého pobytu na území České republiky. Dále ustanovení o příslušnosti k projednávání přestupků občanů bez trvalého pobytu na území České republiky, kteří si na žádost mohou nechat vydat občanský průkaz. V současné právní úpravě je k řízení o přestupcích příslušný, podle § 16a odstavce 1 písm. a) až n) zákona o občanských průkazech, v prvním stupni obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož územním obvodu je občan hlášen k trvalému pobytu.

Vzhledem k tomu, že údaje o bezpečnostním osobním kódu nelze nijak využívat, navrhuje se vést pouze údaje k aktuálnímu bezpečnostnímu osobnímu kódu v šifrované podobě a datum jeho změny, a to z důvodu zákonem povolené změny bezpečnostního osobního kódu.

Nově se navrhuje zkrátit dobu vedení údajů v evidenci občanských průkazů po skončení platnosti občanského průkazu z 50 let na 15 let, s výjimkou údajů o bezpečnostním osobním kódu uvedených v § 17 odst. 2 písm. i), které se vedou pouze po dobu platnosti občanského průkazu. Navržená lhůta by uspořila nemalé finanční náklady ze státního rozpočtu, neboť uchovávání rozsáhlých souborů digitálních dat je finančně náročné. Finanční náročnost narůstá v závislosti na komfortu jejich využívání. Zároveň dojde ke sjednocení s délkou doby uchovávání údajů vedených v cestovních dokladech.

K zákonu o správních poplatcích:

Nově se, vzhledem k pracnosti při vydávání občanských průkazů, navrhuje výše správního poplatku 200 Kč za vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji za průkaz poškozený, zničený, ztracený, odcizený nebo za průkaz obsahující neoprávněně provedené zápisy.

Rovněž se umožňuje vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji z důvodu zápisu údaje na žádost občana nebo jeho vydání z jiného osobního důvodu v době delší než půl roku před uplynutím platnosti dosavadního občanského průkazu, a to za správní poplatek ve výši 200 Kč. Zpoplatnění požadované změny je navrhováno jednak z důvodu pracnosti na jednotlivých obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a dále z důvodu umožnění vydávání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji i z jiných než zákonných důvodů. Jedná se o případy, kdy občan má platný občanský průkaz, ale požaduje bez právního důvodu vydání nového vzoru občanského průkazu se strojově čitelnými údaji.

Současně se navrhuje správní poplatek nevybírat, je-li vydáván občanský průkaz z důvodu provedení změn zapsaných údajů a současně je proveden i zápis titulu na žádost občana.

Navrhuje se zavedení správního poplatku za podání návrhu na zrušení trvalého pobytu občanovi ve výši 300 Kč. Jedním z hlavních důvodů pro zavedení správního poplatku je neúměrné zatěžování úřadů v případech, kdy je účelově rozhodováno o zrušení trvalého

pobytu na návrh oprávněné osoby (např. vlastníka nemovitosti), jiné osobě (např. nájemníkovi na kterého může být uvalena exekuce).

Dále se navrhuje zavést správní poplatek za ohlášení o ukončení trvalého pobytu na území České republiky ve výši 150,- Kč a konzulární poplatek ve výši 300,- Kč. Rovněž v tomto případě dochází k nárůstu činností na jednotlivých obecních úřadech, kdy se množí případy, kdy občan jeden den nahlásí ukončení trvalého pobytu na území České republiky a hned následující den oznámí, že se vrátil ze zahraničí, avšak nemá se kde přihlásit k trvalému pobytu, a proto má jako místo trvalého pobytu uvedeno sídlo ohlašovny v místě, kde měl poslední místo trvalého pobytu.

Výše uvedené správní poplatky, s výjimkou konzulárního poplatku, zůstanou příjmem rozpočtu obce.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Navrhovaná novela zákona o elektronických občanských průkazech má přímý dopad především na občany, kteří již ze zdravotních důvodů nebo z důvodů nedostatku věku nebudou při přebírání vydaného občanského průkazu zadávat bezpečnostní osobní kód. Této zákonné změně rovněž odpovídá i technická úprava systému na zpracování a vydávání elektronických občanských průkazů. Dalším pozitivním dopadem na občany je skutečnost, že občané budou moci požádat o vydání nového elektronického občanského průkazu v osobním zájmu, což platná právní úprava neumožňuje.

Novela zákona o občanských průkazech přímo dopadá i na obecní úřady obcí s rozšířenou působností, které žádosti o vydání e-OP zpracovávají.

2. Návrh variant řešení

2.1. Varianta 1 - nulová

Nadále nebude umožněno Ministerstvu vnitra provádět kontroly přidělování rodných čísel, jakož i problematiky evidence obyvatel na ohlašovnách.

I nadále budou vznikat pochybnosti ohledně orgánu, který má vydávat občanský průkaz občanovi, který získal státní občanství udělením. Rovněž bude docházet k výkladovým problémům ohledně přestupkového řízení u osob, které nemají trvalý pobyt na území České republiky.

Bude docházet k neřešitelným situacím, kdy občanovi, který není fyzicky nebo psychicky schopen si zadat bezpečnostní osobní kód při převzetí občanského průkazu, nebude moci být předán tento doklad.

Nebude umožněno vydávat občanské průkazy občanům na jejich žádost.

2.2. Varianta 2

V současné době provádí kontroly na jednotlivých matričních úřadech a ohlašovnách krajské úřady. Vzhledem k velkému počtu obcí 6245, kdy není reálně možné, aby krajské

úřady provedly kontroly všech obcí, se navrhuje rozšířit možnost kontroly rovněž pro Ministerstvo vnitra. Předpokládá se, že Ministerstvo vnitra bude provádět kontroly na těch obecních úřadech, na kterých nebyla provedena kontrola krajským úřadem, aby nedocházelo k situacím, kdy jeden úřad by byl kontrolován několikrát, zatímco na jiném úřadě by kontrola nebyla provedena vůbec. Při rozhodování o rušení trvalého pobytu na ohlašovnách dochází v mnoha případech k vydávání chybných rozhodnutí, kdy následně musí v rámci odvolacího řízení rozhodovat krajské úřady, což je jeden z hlavních důvodů rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva vnitra. Předpokládá se, že kontroly budou prováděny v rámci stávající kontrolní a metodické činnosti Ministerstva vnitra, čímž se předpokládá, že nedojde k nárůstu zaměstnanců ani finančních nákladů. V současné době provádí Ministerstvo vnitra kontroly na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Nově se předpokládá provádět současně při kontrole některého z těchto úřadů rovněž kontrolu na některém matričním úřadě popřípadě na ohlašovně. Získané poznatky z jednotlivých kontrol budou v budoucnu využity pro další případné změny v právní úpravě.

Umožní se, zejména z finančních důvodů, nevytvářet elektronický registr rodných čísel přidělených před 1. 1. 2003, který bude moci být veden pouze v listinné podobě.

V oblasti občanských průkazů se jednoznačně zpřesňuje působnost obecních úřadů jednak v případě vydávání občanských průkazů občanům po nabytí státního občanství udělením a dále v oblasti rozhodování o přestupcích. Nově se umožní nezadávat při předávání vyhotoveného občanského průkazu bezpečnostní osobní kód občanům mladším 15 let a občanům, kterým brání překážka těžko překonatelná a nejsou fyzicky nebo psychicky schopni zadat si tento bezpečnostní osobní kód.

Zkrácením doby vedení údajů v evidenci občanských průkazů po skončení platnosti občanského průkazu z 50 let na 15 let, dojde k finančním úsporám v souvislosti se snížením nákladů na budování úložných center. Původní doba 50 let byla zvolena z důvodu využívání archivních dat pro potřeby zjišťování státního občanství. V průběhu minulých let však bylo zjištěno, že nedochází k využívání tohoto údaje z evidence občanských průkazů, neboť většina orgánů ani nemá zákonem stanovenou možnost využívat údaje z informačního systému evidence občanských průkazů. Naopak většina státních orgánů i orgánů veřejné správy využívá na základě zákonného zmocnění údaje z informačního systému evidence obyvatel. V souvislosti se spuštěním základních registrů od 1. července 2012 mají orgány veřejné moci povinnost využívat referenční údaje ze základního registru obyvatel, kde jedním z referenčních údajů je údaj o státním občanství. Doba vedení údajů v evidenci občanských průkazů 15 let byla zvolena shodně s dobou uchovávání údajů podle zákona o cestovních dokladech.

V posledních letech dochází k růstu počtu osob, kterým je rušen trvalý pobyt na území České republiky, kdy v roce 2011 byl zrušen trvalý pobyt celkem 38 104 osobám a v roce 2012 to bylo již 50 453 osob. Ve většině těchto případů je postupováno účelově, aby se občan dostal na tzv. úřední adresu, tj. adresu sídla ohlašovny. V těchto případech si občan nechá zrušit údaj o adrese místa trvalého pobytu a po ukončení správního řízení je mu jako adresa místa trvalého pobytu zapsáno sídlo ohlašovny v místě, kde měl veden údaj o adrese posledního místa trvalého pobytu.

Ze stejných důvodů dochází v současné době rovněž k případům, kdy občan žádá ukončit pobyt na území České republiky, což lze pouze z důvodu vystěhování do zahraničí.

Pokud se občan vrátí ze zahraničí a nemá se kam přihlásit k trvalému pobytu, místem jeho trvalého pobytu se stane sídlo ohlašovny, kde měl hlášen poslední trvalý pobyt. V poslední době se zvyšuje počet případů, kdy občan ukončí svůj pobyt na území České republiky z důvodu zaměstnání v zahraničí a následující den nebo týden se vrátí s tím, že mu plány na zaměstnání v zahraničí nevyšly a on se nyní nemá kam přihlásit k trvalému pobytu. Místem trvalého pobytu se v těchto případech opět stává sídlo ohlašovny v místě, kde měl veden údaj o adrese posledního místa trvalého pobytu.

K výše uvedeným případům, tj. účelovému rušení trvalého pobytu a ukončování trvalého pobytu dochází zejména z důvodu nařízených exekucí, kdy se občan z důvodu vyhýbání exekučním řízením snaží získat adresu místa trvalého pobytu na adrese sídla ohlašovny, kde měl veden údaj o adrese posledního místa trvalého pobytu.

Z důvodu administrativní náročnosti v případě rušení údaje o místě trvalého pobytu se navrhuje zavedení správního poplatku za podání návrhu na zrušení trvalého pobytu a současně se nově zavádí správní poplatek za ukončení trvalého pobytu na území České republiky jak přímo na ohlašovně, tak i v případě podání žádosti o ukončení trvalého pobytu na zastupitelském úřadě v zahraničí. Předpokládá se, že navýšením správních poplatků by jednak mohlo dojít ke snížení počtu občanů, kteří budou účelově ukončovat trvalý pobyt na území České republiky nebo si budou nechat rušit trvalý pobyt, aby se jejich místem trvalého pobytu stalo sídlo ohlašovny, a současně se alespoň částečně bude obecním úřadům finančně kompenzovat zvýšený nárůst administrativní náročnosti.

Dále se nově stanoví možnost vydání občanského průkazu z osobního důvodu za správní poplatek ve výši 200,- Kč.

3. Vyhodnocení dopadů jednotlivých variant

Vznikly by další finanční náklady Ministerstva vnitra v souvislosti s naplňováním registru rodných čísel údajů, které vznikly před účinností zákona, tj. před 1. 1. 2003.

Nebude možné, aby Ministerstvo vnitra provádělo kontrolu výkonu státní správy na úseku evidence obyvatel a rodných čísel na matričních úřadech, které jsou výdejovým místem rodných čísel, a ohlašovnách, které jsou základním úřadem pro hlášení změny trvalého pobytu a pro rušení trvalého pobytu a získávalo tak další poznatky o výkonu státní správy na daných úsecích.

Dále by v praxi přetrvávaly značné problémy se zadáváním bezpečnostního osobního kódu při předávání elektronických občanských průkazů osobám zdravotně handikepovaným. V současné době bezpečnostní osobní kód za tyto osoby zadávají opatrovníci, popř. rodinní příslušníci a výjimečně i úředníci, aby bylo možné elektronické občanské průkazy občanům předat. Tím se v podstatě vytrácí bezpečnostní charakter bezpečnostního osobního kódu. Nadále by přetrvával rozpor zákona o občanských průkazech se zákonem o evidenci obyvatel v určení příslušnosti orgánu pro vydání elektronických občanských průkazů po nabytí státního občanství udělením.

Obecní úřady v souvislosti s nárůstem agendy rušení trvalých pobytů, případně vydávání nových občanských průkazů výměnou za poškozené, odcizené, zničené nebo ztracené by neměly žádnou finanční kompenzaci.

Přijetím varianty 2 umožní zachovat registr rodných čísel v listinné podobě, neboť v současné době nemá Ministerstvo vnitra nejen finanční prostředky na dobudování registru rodných čísel, ale ani kapacitu zaměstnanců, kteří by uvedené činnosti prováděli. V následující tabulce jsou uvedeny nejen finanční náklady, ale i rozsah jednotlivých úkonů, od kterých se navrhuje odstoupit. Pouze pro ilustraci uvádíme, že sestavy roku 2003 byly 1 až 3 zaměstnanci do registru rodných čísel přepisovány cca 3 roky.

	Zdroj dat	Podoba	Ročníky	Odhadované množství	Způsob převodu do RRC	Odhadovaná cena za převod
P Ř I D Ě L E N Á R Č	soupisové lístky	papírová (lístek cca 10 x 15 cm)	1. 1. 1900 - 31. 12. 1929 a část 1. 1. 1930 - 31. 12. 1939	4 396 848 soupisových lístků	skenování a vytěžení dat	při 3,50 Kč/lístek 15 388 968 Kč¹ při 4,00 Kč/lístek 17 587 392 Kč¹
	denní záznamy o přidělených koncovkách	ručně psané knihy, volné listy	1969 - 1984	přesný počet není znám (na každý den, měsíc, rok a pohlaví; dle počtu okresů, případně porodnických zařízení v tehdejší Československu)	manuální zadávání do registru rodných čísel	
	sestavy přidělených rodných čísel	elektronicky tištěné sestavy	1985 - 2003	25 080 ² sestav	manuální zadávání do registru rodných čísel	
	databáze rodných čísel v digitalizované podobě	soubor dokumentů (*.tif/*.txt)	ročníky různé; původcem je Česká správa sociálního zabezpečení	8 264 844 soupisových lístků	prostřednictvím programového vybavení pro migraci	
		soubor datových vět	1. 1. 1930 - 31. 12. 1968 a ročníky nar. do 1930, bylo-li jim rodné číslo přiděleno do roku 1999	11 330 227 ³ záznamů	prostřednictvím programového vybavení pro migraci	
N E P Ř I D Ě L E N Á R Č	číslovací karty	papírové karty s koncovkami	1890 – 1968 (muži) 1891 - 1968 (ženy)	57 305 karet	manuální zadávání do registru rodných čísel	
	denní záznamy volných koncovek	papírová, ručně psaná (mnohdy nutno dopočítat)	1969 - 1984	přesný počet není znám (na každý den, měsíc, rok a pohlaví; dle počtu okresů, případně porodnických zařízení v tehdejší Československu)	manuální zadávání do registru rodných čísel	
	sestavy rodných čísel	elektronicky tištěné sestavy	1985 - 2003	přesný počet není znám, nicméně jde o nepřidělená rodná čísla z cca 25 080 sestav	manuální zadávání do registru rodných čísel	

¹ V roce 2008 naskenováno 603 152 soupisových lístků za cenu 2 000 000 Kč, tj. cca 3,32 Kč/lístek.

² Celkové množství sestav za období odhadnuto podle počtu 110 porodnických zařízení v roce 2003.

³ Do listopadu 2011 se jednalo o stále živou evidenci, do níž byl prováděn ze strany odboru správních činností Ministerstva vnitra zápis.

Z důvodu získání konkrétních poznatků z praxe, se navrhuje možnost provádění kontrol na matričních úřadech a ohlašovnách. Rovněž se navrhuje rozšířit působnost kontrol i na oblast rodných čísel.

Přijetím předloženého návrhu odpadnou problémy se zadáváním bezpečnostního osobního kódu, bude dosaženo souladu se zákonem o evidenci obyvatel a nebude zatěžován státní rozpočet uchováváním údajů o elektronických občanských průkazech ještě 50 let po skončení jejich platnosti a vedením neaktuálních bezpečnostních osobních kódů v informačním systému evidence občanských průkazů. Jednoznačně je stanovena i povinnost 15tiletých občanů požádat o vydání elektronických občanských průkazů, aby se nedopustili přestupku a byl jim vydán elektronický občanský průkaz bez správního poplatku.

Navrhovaným zavedením správních poplatků za zrušení údaje o místě trvalého pobytu lze předpokládat, v návaznosti na jednotlivé varianty, následující vzrůst příjmu obcí při průměrném ročním počtu 40 tis. zrušených trvalých pobytů, ve výši cca 12 mil. Kč ročně.

Za zavedení správního poplatku za návrh na ohlášení ukončení trvalého pobytu lze předpokládat vzrůst příjmů, při stanovení správního poplatku ve výši 150,- Kč při průměrném ročním počtu 4 000 ukončených trvalých pobytů o cca 600 000,- Kč ročně.

Dále zvýšením správního poplatku za vydání nového občanského průkazu za občanský průkaz poškozený, odcizený, zničený nebo ztracený o 100,- Kč by mohly vzrůst příjmy obecních úřadů obcí s rozšířenou působností celkem o cca 16,5 mil. Kč ročně. Vycházíme z předpokladu, že v roce 2011 bylo požádáno o výměnu 167 463 občanských průkazů z důvodu poškození, odcizení, zničení nebo ztráty. Nelze odhadnout, kolik bude činit nárůst vybraných správních poplatků za vydání občanského průkazu z osobního důvodu.

Celkový příjem obcí z navrhovaného zvýšení nebo zavedení nových správních poplatků by ročně činil cca 29 milionů Kč.

Na základě výše uvedeného se doporučuje přijetí varianty 2.

4. Konzultace

Novela zákona o občanských průkazech byla projednána s některými krajskými úřady.

5. Implementace doporučené varianty a vynuovení

Odpovědným subjektem za implementaci novely zákona o evidenci obyvatel jsou zejména obecní úřady, které vykonávají státní správu na úseku evidence obyvatel, tedy například při hlášení ukončení trvalých pobytů občanů.

Odpovědným za implementaci novely zákona o občanských průkazech jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností, které zpracovávají žádosti o vydání občanského průkazu. S implementací nejsou spojena žádná rizika, veškeré úpravy jsou v zájmu jak občanů, tak obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

5.1. Vynuovení

Lze předpokládat, že implementace a vynucování navrhované právní úpravy by nemělo představovat zásadní problém.

Orgánem, který bude odpovědný za zavedení nové regulace do praxe a za vynucení dodržování této regulace, budou obecní úřady.

Nastavit procesy, které by napomohly vynucování navrženého řešení novely zákona o občanských průkazech včetně sankcí, není potřebné. Navrženou úpravu vyžadovaly úřady i občané.

6. Přezkum a účinnost regulace

Efektivita navržené právní úpravy bude průběžně sledována kontrolními orgány kompetentními ke kontrole dodržování povinností stanovených v zákoně evidenci obyvatel. Jako období, které je vhodné pro přezkum účinnosti implementovaných opatření a pro zhodnocení novelizace, se doporučuje doba min. 3 let. Tato doba by měla být dostatečně dlouhá pro shromáždění dat potřebných pro zhodnocení účinnosti přijaté úpravy a případných podnětů od dotčených subjektů.

Navržená novela zákona o občanských průkazech bude přezkoumávána, zda odpovídá požadavkům aplikační praxe a v případě nutnosti budou navrženy změny.

7. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, s Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod a jinými ústavními zákony.

8. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnost s předpisy Evropské unie

Mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, se na danou oblast nevztahují.

Návrh je v souladu s právem Evropské unie. Předmětu navrhované právní úpravy se dotýká směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Návrh zákona je v souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jenž danou směrnicí implementuje do právního řádu České republiky.

9. Zhodnocení současného vztahu a dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na rovnost mužů a žen.

10. Předpokládané dopady navrhované právní úpravy na sociální a životní prostředí

Předkládaná právní úprava nemá žádné sociální dopady ani negativní dopady na životní prostředí.

II. Zvláštní část

K části první

K čl. I body 1 a 5:

Výslovně bude zakotveno, že spolu s nabytím či pozbytím státního občanství České republiky se do informačního systému evidence obyvatel zapisuje rovněž datum nabytí či pozbytí státního občanství České republiky, čímž dojde k zpřesnění současné právní úpravy. Dále pak bude i v případě českých státních občanů, kteří vedle českého státního občanství disponují či disponovali i dalšími státními občanstvími, výslovně uvedeno, že se zapisuje datum nabytí a pozbytí i těchto jiných státních občanství. Protože však v těchto případech není vždy možné z podkladů doložených takovou osobou prokázat přesné datum, ke kterému k nabytí či pozbytí jiného státního občanství došlo, bude výslovně stanoveno, že se tento údaj zapíše do informačního systému pouze v případě, kdy je toto datum známo.

K čl. I bod 2:

Legislativně-technická úprava, která reaguje na doplnění nového odstavce 10 v § 8.

K čl. I bod 3:

Předložený návrh zákona novelizuje ustanovení § 3a odst. 1 písm. a) zákona o evidenci obyvatel v tom smyslu, že jednoznačně stanoví, že krajský úřad zapisuje pouze nabytí českého státního občanství udělením, prohlášením, nebo když krajský úřad zjistí, že fyzická osoba je českým státním občanem, avšak není dosud vedena v informačním systému evidence obyvatel. V takovém případě se sice nejedná o konstitutivní nabytí státního občanství České republiky, avšak je nezbytné i pro takový případ zajistit, aby dotčená osoba, jako český státní občan, byla zapsána do informačního systému.

Dále se navrhuje rozšíření rozsahu údajů, jež do informačního systému zapisují krajské úřady, o údaje týkající se údajů o otci, matce nebo jiném zákonném zástupci, dále údaje o rodinném stavu nebo partnerství a údaje o manželovi nebo partnerovi a údaje o dětech. Dosud tyto údaje zapisuje příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. Takový postup, kdy část údajů týkajících se fyzické osoby, jež nabyla státní občanství, zapíše krajský úřad a následně další část údajů zapíše obecní úřad obce s rozšířenou působností, považujeme za nepraktický a administrativně zbytečně složitý. Krajské úřady přitom v době zápisu osoby do informačního systému evidence obyvatel disponují zpravidla spisovým materiálem, který by měl obsahovat všechny nezbytné podklady pro zápis všech uvedených údajů.

K čl. I bod 4:

Návrh reaguje na případy, kdy krajský úřad zjistí, že fyzická osoba pozbyla státní občanství, avšak tato osoba není zapsána v informačním systému evidence obyvatel. Pro takové případy se navrhuje rozšířit výčet údajů, jež krajský úřad v případě zápisu pozbytí státního občanství zapisuje o údaje uvedené v § 3 odst. 3 písm. a) až e) zákona o evidenci obyvatel, neboť bez zápisu těchto údajů by fakticky krajský úřad ani nemohl zapsat do informačního systému evidence obyvatel pozbytí státního občanství. Navrhovaná změna pak v souvislosti se zápisem pozbytí státního občanství výslovně umožní krajskému úřadu, aby spolu s pozbytím státního občanství České republiky v případě, že osoba v informačním systému evidence obyvatel nebude vedena, zapsat rovněž další nezbytné údaje týkající se této osoby.

K čl. I bod 6:

Navrhuje se, aby některé údaje v souvislosti s nabytím státního občanství mohly být i nadále zapisovány obcemi s rozšířenou působností, ovšem s tou výjimkou, kdy tyto údaje nebudou již předtím zapsány krajským úřadem na základě nově znějícího ustanovení § 3a odst. 1 písm. a).

K čl. I bod 7:

Navrhuje se jednoznačně stanovit povinnost provést identifikaci pomocí bezpečnostního osobního kódu a čísla elektronicky čitelného identifikačního dokladu na kontaktním místě veřejné správy. V návaznosti na novelu zákona o občanských průkazech se provedení identifikace pomocí bezpečnostního osobního kódu bude provádět pouze v případě, pokud jej občan bude mít zadán.

K čl. I bod 8:

Jednoznačně se stanoví možnost poskytování osobních údajů i jiné osobě na základě zvláštní plné moci. Toto ustanovení se oproti větě první vztahuje na všechny obyvatele.

K čl. I bod 9:

Legislativně-technická úprava, která reaguje na doplnění věty třetí do § 8 odst. 8.

K čl. I bod 10:

S ohledem na interpretační nejasnosti některých ustanovení zákona o evidenci obyvatel v kontextu spuštění základních registrů se navrhuje výslovně stanovit, že subjekty, které plní úkoly státu v oblasti bezpečnosti, obrany, veřejného pořádku, významného hospodářského nebo finančního zájmu České republiky nebo Evropské unie, mohou k údajům z evidence obyvatel přistupovat přímo, tedy prostřednictvím vlastního agendového informačního systému nebo jiného přístupového oprávnění, aniž by pro komunikaci s informačním systémem evidence obyvatel museli využívat informační systém základních registrů. Současně se pro upřesnění a zajištění právní jistoty stanovuje, že v rámci tohoto přístupu mohou tyto subjekty zadávat též tzv. neúplné (hromadné) dotazy.

Kromě Policie České republiky a zpravodajských služeb, pro které je uvedený přístup primárně navrhován, umožňuje dikce „předcházení, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů“ v písmenu d) poskytování údajů rovněž Rejstříku trestů při plnění nezbytných úkolů v této oblasti.

Ustanovením nejsou nijak dotčena práva ostatních subjektů na údaje z informačního systému evidence obyvatel.

K čl. I body 11 až 13:

Legislativně-technická úprava, která reaguje na doplnění nového odstavce 10 v § 8.

K čl. I bod 14:

S ohledem na obecnou možnost využívání údajů z agendových informačních systémů se navrhuje, aby ministerstvo zahraničních věcí a zastupitelské úřady využívaly údaje z informačního systému evidence obyvatel přímo. Ustanovení se rovněž doplňuje o další situace, kdy je zjišťování údajů potřebné.

K čl. I bod 15:

Z důvodu jednoznačné identifikace kontaktované osoby se navrhuje rozšířit uváděné údaje o místo narození. Navrhovaný údaj bude kontaktující osoba uvádět pouze v případě, že jej bude znát.

K čl. I bod 16:

Jednoznačně se stanoví, že místem trvalého pobytu může být v případech stanovených zákonem i sídlo ohlašovny. Jedná se o případy vzniku trvalého pobytu na adrese sídla ohlašovny ze zákona, například u utajeného porodu, případně na základě rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu. V žádném případě se však nejedná o změnu trvalého pobytu na žádost občana, neboť v tomto případě nelze na žádost ohlásit adresu trvalého pobytu na adresu sídla ohlašovny.

K čl. I bod 17:

Zpřesňuje se dikce zákona o případy, kdy občan pozbude státní občanství České republiky.

K čl. I bod 18:

Nově se stanoví povinnost při prokazování totožnosti při ohlášení změny místa trvalého pobytu. Bude umožněno předložit nejen platný občanský průkaz, u něhož není oddělena jeho vyznačená část v důsledku změny místa trvalého pobytu, ale i cestovní doklad nebo jiný obdobný doklad, který je veřejnou listinou, případně prokázat totožnost i jiným hodnověrným způsobem, např. svědeckou výpovědí.

K čl. I bodu 19:

Rozšíření ustanovení o osobu, které bylo dítě svěřeno do péče, významně usnadňuje obstarávání různých záležitostí v zastoupení dítěte a rovněž uplatňování nároků dítěte a osoby pečující v oblasti sociálního zabezpečení. Příkladem může být např. vyřizování přídatku na dítě, kde se místní příslušnost krajské pobočky Úřadu práce řídí místem trvalého pobytu dítěte, anebo uplatňování nároku na příspěvek na bydlení, kde se podle zákona o státní sociální podpoře považují za rodinu všechny osoby, které jsou v bytě nebo domě hlášeny k trvalému pobytu.

K čl. I bod 20 a 22:

Jednoznačně se stanoví možnost požádat o ukončení trvalého pobytu v České republice na zastupitelském úřadě České republiky v zahraničí, případně v zastoupení zmocněncem. Současně se provádí legislativně-technická úprava, která navazuje na změny provedené zákonem č. 167/2012 Sb.

K čl. I. bod 21:

Jednoznačně se uvádí možnost hlášení adresy pro doručování na ohlašovně v místě posledního trvalého pobytu, pokud občan nemá na území České republiky trvalý pobyt, případně na Magistrátu města Brna v případě, že občan nikdy trvalý pobyt na území České republiky neměl nebo jej nelze zjistit.

K čl. I bod 23:

V souvislosti se zjednodušením procesu hlášení k trvalému pobytu se navrhuje, aby v případě, kdy je třeba předložit doklad o vlastnictví domu nebo bytu, tedy výpis z katastru nemovitostí, tento výpis nebude vyžadován v případě, že ohlašovna bude mít přístup do katastru nemovitostí a bude možné, aby si tento výpis opatřila sama.

K čl. I bod 24:

Navrhuje se zpřesnění dikce zákona, neboť rodná čísla jsou přidělována nejen obyvatelům ve smyslu zákona o evidenci obyvatel, ale například i cizincům narozeným na území České republiky, nebo cizincům, kteří žádají o přidělení rodného čísla podle jiného zvláštního právního předpisu.

K čl. I body 25 a 42:

Navrhuje se sjednocení a zpřesnění pojmů. V některých ojedinělých případech může být přiděleno totožné rodné číslo i více než dvěma fyzickým osobám.

K čl. I body 26 až 30:

Zpřesňuje se dikce zákona, kdy se uvádí všechny možnosti týkající se využívání rodných čísel. Vzhledem k tomu, že registr rodných čísel v elektronické podobě je budován od 1. ledna 2003, tedy ode dne převzetí problematiky rodných čísel do působnosti Ministerstva vnitra, není v současné době zejména z ekonomických důvodů reálný předpoklad zpětného zpracování údajů i před tímto datem. Navržené znění však nevylučuje, aby i údaje o rodných číslech určených před 1. lednem 2003 byly v případě příznivých finančních poměrů editovány. Dříve určená rodná čísla se navrhuje umožnit vést pouze v listinné podobě.

K čl. I bod 31:

Navrhuje se lépe specifikovat předávání sestav rodných čísel na jednotlivá výdejová místa pro individuální přidělení rodných čísel. V současné době již matriční úřady mají on-line přístup do registru rodných čísel, tedy v některých případech, zejména při narození jsou rodná čísla předávána okamžitě.

K čl. I body 32 až 34:

Legislativně technická úprava v souvislosti s tím, že Policie České republiky již není výdejovým místem a nepřiděluje rodné číslo.

K čl. I body 35 až 37:

Navrhuje se zobecnit názvy jednotlivých průkazů vydávaných podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky a podle zákona o azylu, ve kterých je uvedeno rodné číslo a jež slouží jako doklad o rodném čísle.

K čl. I bod 38:

Navrhuje se jednoznačně stanovit, aby prohlášení o možnosti užívání nesprávného rodného čísla činila pouze žijící osoba. V současné době se požaduje souhlas každé fyzické osoby, která má stejné rodné číslo. Avšak v případě, že tato osoba zemřela, musí dojít ke změně rodného čísla u žijící osoby.

K čl. I bod 39:

Navrhuje se rozšířit údaje uvedené v žádosti o přidělení rodného čísla o adresu pro doručování, neboť se bude jednat o cizince, kteří nemají pobyt na území České republiky a přidělené rodné číslo se musí zasílat do vlastních rukou.

K čl. I bod 40:

Jednoznačně se stanoví, že doklad o rodném čísle se doručuje do vlastních rukou nositele rodného čísla.

K čl. I bod 41:

Sjednocuje se rozsah údajů uváděných na žádostech o přidělení, ověření, osvědčení nebo potvrzení změny rodného čísla.

K čl. I bod 43:

Zpřesňuje se dikce zákona.

K čl. I bod 44:

Vzhledem k tomu, že celá úprava týkající se přestupků a správních deliktů nebyla v souladu s obvyklou praxí při tvorbě skutkových podstat přestupků a správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy v posledních několika letech, navrhuje se nově upravit celou hlavu IV, která obsahuje správní delikty. Po věcné stránce dochází ke změně pouze v tom, že se navrhuje doplnit přestupek za porušení povinnosti dostavit se na výzvu ke správnímu řádu.

K čl. I bod 45:

Zejména z důvodu přidělování rodných čísel cizincům se navrhuje doplnit možnost využívat z cizineckého informačního systému údaje o počátku a ukončení pobytu na území České republiky.

K čl. I bod 46:

Navrhuje se rozšíření kontroly výkonu přenesené působnosti Ministerstvem vnitra po věcné stránce na oblast rodných čísel a současně možnost kontroly matričních úřadů a ohlašoven. Problematika hlášení a rušení trvalých pobytů je vykonávána zejména těmito menšími obecními úřady. Ministerstvo vnitra je ústředním správním orgánem, který vykonává státní správu na úseku evidence obyvatel, je správcem agendového informačního systému evidence obyvatel a odpovídá za přesnost vedených údajů.

Matriční úřad jako příslušné výdejové místo ve smyslu § 14 odst. 1 písm. c) přiděluje rodné číslo fyzickým osobám narozeným na území České republiky a dále v souladu s § 17 odst. 7 provádí, v případě, že původní rodné číslo přidělil, rovněž změnu takového rodného čísla. Údaje o rodném čísle, stejně jako například jeho případná změna, jsou zapisované do registru rodných čísel. Vzhledem ke skutečnosti, že Ministerstvo vnitra je správcem registru rodných čísel, vzniklé nesoulady v registru rodných čísel odstraňuje, a protože ze strany matričních úřadů dochází v této souvislosti k některým pochybením, je stanovení kompetence provádět předmětnou kontrolu zcela na místě.

Zároveň se reaguje na přijetí zákona č. 255/2012 Sb., kontrolního řádu.

K části druhé

K čl. II. bod 1: Legislativně-technická úprava reagující na legislativní zkratku zavedenou v § 3 odst. 2.

K čl. II bod 2:

Navrhuje se sjednocení právní úpravy týkající se místní příslušnosti občanů po nabytí státního občanství České republiky udělením. Občanům, kteří bezprostředně po nabytí státního občanství požádají o vydání občanského průkazu, bude příslušný úřad podle místa jejich

posledního trvalého pobytu hlášeného podle zvláštních právních předpisů. Neměl-li občan žádný pobyt nebo jej nelze zjistit, je vydávajícím úřadem Magistrát města Brna. Pokud se občan narodil na území České republiky, je vydávajícím úřadem obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa narození. Uvedená problematika je v současné době uvedena v písmenech a) až c), a proto se zvláštní ustanovení uvedené v písmenu d) zrušuje. Tato úprava koresponduje úpravě § 10a zákona o evidenci obyvatel.

K čl. II bod 3:

Navrhuje se zpřesnit uvedené ustanovení tak, aby bylo zřejmé, že se jedná o žadatelovu datovou schránku fyzické osoby. Pokud má zaslání datovou schránkou nahradit fyzickou přítomnost občana na úřadě, musí být jednoznačně přiřazená k danému občanovi. Např. datová schránka právnické osoby nezaručuje možnost jednoznačné identifikace osoby odesílatele. To samé platí o zaručeném elektronickém podpisu. Žádost by měla být podepsána kvalifikovaným certifikátem, který je vydán pro osobu žadatele.

K čl. II bod 4:

Legislativně-technická úprava, která navazuje na předchozí úpravy.

K čl. II bod 5:

Navrhuje se možnost nezadání bezpečnostního osobního kódu při převzetí občanského průkazu v případě, pokud občanovi v zadání bezpečnostního osobního kódu brání těžko překonatelná překážka. Současně se navrhuje, aby bezpečnostní osobní kód nemuseli zadávat občané mladší 15 let. V současné době činí problémy zadávání bezpečnostního osobního kódu některými osobami, které jsou v léčebnách pro dlouhodobě nemocné, současně se jeví jako nadbytečné, aby za každé dítě mladší 15ti let byl tento bezpečnostní osobní kód zadáván rodiči nebo jinými zákonnými zástupci.

K čl. II bod 6:

Jedná se o úpravu zjevné chyby, kdy se při zablokování a odblokování bezpečnostního osobního kódu jedná o elektronickou autentizaci, nikoliv identifikaci, jak je nyní uvedeno. Obdobně je dále uvedeno odblokování elektronické autentizace v odstavci 4 § 8a, případně u § 17 odst. 2 písm. j).

K čl. II bod 7:

Nově se doplňuje další zákonný důvod pro skončení platnosti občanského průkazu, kterým je ukončení pobytu na území České republiky. Občané ve většině případů neplní zákonnou povinnost do 15 dnů po ukončení trvalého pobytu na našem území odevzdat občanský průkaz. Z uvedeného důvodu nelze připustit, aby občanský průkaz s nesprávným údajem o místě trvalého pobytu byl platný. Občan si může nechat vydat nový občanský průkaz, kde nebude uveden údaj o místě trvalého pobytu.

K čl. II bod 8:

Jednoznačně se stanoví povinnost pro podání žádosti o vydání občanského průkazu v 15 letech. Občan, aby splnil zákonnou povinnost mít občanský průkaz v 15 letech, pokud má na území České republiky trvalý pobyt, a nedopustil se přestupku, musí požádat o vydání občanského průkazu nejdříve v den dovršení 15 let a nejpozději do 30 dnů po dovršení 15 let. V tomto případě se vydá občanský průkaz s dobou platnosti 10 let a bez správního poplatku. Stanovení jednoznačné lhůty je nutností, neboť pokud si občan požádá o vydání občanského průkazu přede dnem dovršení věku 15 let a občanský průkaz bude vyroben před dovršením 15

let, bude jeho platnost pouze 5 let a jeho vydání bude podléhat úhradě správního poplatku ve výši 50 Kč.

K čl. II body 9:

Legislativně-technická úprava, která navazuje na předchozí úpravy.

K čl. II bod 10:

Z důvodu jednoznačnosti se navrhuje zpřesnit přestupek spočívající v porušení povinnosti dostavit se ve stanovené lhůtě ke správnímu úřadu z důvodu provedení úkonů souvisejících s vydáním občanského průkazu nebo tyto úkony provést.

K čl. II bod 11:

Dosud byla upravena příslušnost pro projednávání přestupků pouze pro občany s trvalým pobytem na území České republiky. Vzhledem k tomu, že nyní lze vydávat občanské průkazy rovněž občanům, kteří nemají trvalý pobyt na území České republiky, navrhuje se rozšířit místní příslušnost pro projednávání přestupků i pro tyto případy.

K čl. II bod 12:

Navrhuje se doplnit mezi údaje vedené v informačním systému evidence občanských průkazů datum narození, aby v případě, že nebude u občana známo rodné číslo, nenastaly problémy při jeho vyhledávání v informačním systému evidence občanských průkazů.

K čl. II bod 13:

Navrhuje se doplnit mezi údaje vedené v informačním systému evidence občanských průkazů datum skartace. Podle data skartace občanského průkazu se tisknou skartační protokoly. Pokud byl občanský průkaz veden v informačním systému evidence občanských průkazů jako ztracený nebo odcizený, tzn. byl veden i v Schengenském informačním systému a databázi Interpolu jako hledaný, po zavedení data skartace do informačního systému evidence občanských průkazů se údaje o tomto občanském průkazu zlikvidují i ze Schengenského informačního systému i z databáze Interpolu. Tím, že byl doklad nalezen, odevzdán a skartován, již nehrozí nebezpečí jeho zneužití.

K čl. II bod 14:

Údaj o titulu a vědecké hodnosti byl z evidence občanských průkazů zrušen v rámci novelizace zákona, když se předpokládalo, že tento údaj nebude nadále zapisován do občanského průkazu. Vzhledem k tomu, že v rámci legislativního procesu byly titul a vědecká hodnost opětovně zařazeny jako nepovinné údaje zapisované do občanského průkazu, opětovně se navrhuje doplnění těchto údajů do evidence občanských průkazů.

K čl. II bod 15:

Navrhuje se zpřesnění údajů vedených v evidenci občanských průkazů tím, že se nadále povede pouze aktuální bezpečnostní osobní kód, to znamená bezpečnostní osobní kód posledního vydaného občanského průkazu.

Vzhledem k tomu, že bezpečnostní osobní kód se vede v šifrované podobě, tento údaj nelze poskytovat, a to ani subjektu údajů, a v průběhu platnosti je možné kdykoliv provést jeho změnu. Z hlediska jeho využitelnosti, tak i z hlediska ekonomické náročnosti se navrhuje vést pouze jeho aktuální podobu.

K čl. II bod 16:

V současné době zapisují matriční úřady údaje o ztracených a odcizených občanských průkazech v rozsahu číslo, popřípadě série ztraceného nebo odcizeného občanského průkazu. Současně vydávají potvrzení o občanském průkazu. Navrhuje se, aby číslo tohoto potvrzení bylo současně s výše uvedenými údaji zapisováno přímo do informačního systému evidence občanských průkazů. Stejná úprava se navrhuje i u Policie České republiky s tím, že se jedná pouze o odcizené občanské průkazy.

K čl. II bod 17:

Navrhuje se snížit dobu uchovávání údajů v evidenci občanských průkazů z 50 let na 15 let po skončení platnosti občanského průkazu. Lhůta 50 let byla původně navržena z důvodu možnosti získávání údajů týkajících se státního občanství. V praxi se však ukázalo, že údaje vedené v informačním systému evidence občanských průkazů nejsou využívány tak, jak se předpokládalo. Dalším důvodem je přílišná finanční náročnost uchovávání údajů po dobu 50 let, která není adekvátní využitelnosti těchto údajů. Rovněž se navrhuje sjednotit dobu uchovávání údajů s dobou stanovenou pro údaje o cestovních dokladech.

K čl. II bod 18:

V kontextu spuštění základních registrů se navrhuje výslovně stanovit, že subjekty, které plní úkoly státu v oblasti bezpečnosti, obrany, veřejného pořádku, významného hospodářského nebo finančního zájmu České republiky nebo Evropské unie, mohou k údajům z evidence občanských průkazů přistupovat přímo, tedy prostřednictvím vlastního agendového informačního systému nebo jiného přístupového oprávnění, aniž by pro komunikaci s informačním systémem evidence občanských průkazů museli využívat informační systém základních registrů. Současně se pro upřesnění a zajištění právní jistoty stanovuje, že v rámci tohoto přístupu mohou tyto subjekty zadávat též tzv. neúplné (hromadné) dotazy. Ustanovením nejsou nijak dotčena práva ostatních subjektů na údaje z informačního systému občanských průkazů.

K čl. II bod 19:

Legislativně-technická úprava, která navazuje na předchozí úpravy.

K čl. II bod 20:

Navrhuje se sjednotit lhůtu dvou let, za kterou lze zpětně poskytnout údaje o poskytnutí údajů z informačního systému evidence občanských průkazů. Dosud platí dvouletá lhůta o poskytování údajů z evidence občanských průkazů prostřednictvím základních registrů.

K čl. II bod 21:

Reaguje se na přijetí zákona č. 255/2012 Sb., kontrolního řádu.

K čl. II bod 22 a 24:

Legislativně-technická úprava, která navazuje na předchozí úpravy.

K čl. II bod 23:

Z důvodu jednoznačnosti a sjednocení terminologie se navrhuje v zákoně uvést, že občanské průkazy bez strojově čitelných údajů se vydávají pouze při nabytí státního občanství udělením.

K čl. II bod 25:

Vzhledem k tomu, že do občanského průkazu se zapisuje adresa místa trvalého pobytu, jejíž podoba však v současné době není nikde stanovena, navrhuje se vložit zákonné zmocnění pro vydání vyhlášky, kde bude jednoznačně uveden způsob zápisu adresy do občanského průkazu. Způsob zápisu adresy bude vycházet z údajů vedených v registru územní identifikace, adres a nemovitostí (§ 29 odst. 1 písm. h) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění zákona č. 424/2010 Sb.).

K čl. III Přejícné ustanovení:

Navrhuje se upravit platnost občanského průkazu po ukončení trvalého pobytu na území České republiky, pokud nebude uveden údaj o místu trvalého pobytu (od 1. ledna 2017).

K části třetí

K čl. IV bod 1:

Nově se navrhuje zavést správní poplatek ve výši 300 Kč za návrh na zrušení údaje o místu trvalého pobytu a správní poplatek ve výši 150 Kč za ohlášení ukončení trvalého pobytu na území České republiky. Z důvodu stále rostoucího trendu „úcelových“ rušení trvalého pobytu, popřípadě ukončování trvalého pobytu, a tím vzrůstající pracovní síly při souvisejících správních úkonech, se navrhuje zavedení tohoto správního poplatku. Navrhuje se, aby vybrané správní poplatky byly příjmem obcí.

K čl. IV bod 2:

Navrhuje se zvýšení správního poplatku ze 100 Kč na 200 Kč za vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji v případě ztráty, odcizení a zničení občanského průkazu.

K čl. IV body 3 až 6:

Nově se navrhuje zavedení správních poplatků 200 Kč z důvodu vydávání nových občanských průkazů z osobních důvodů nebo z důvodu zápisu titulu nebo vědecké hodnosti do občanského průkazu. Uvedený správní poplatek byl zrušen novelou zákona o správních poplatcích v roce 2009, kdy se předpokládalo, že se nadále nebude údaj o titulu nebo vědecké hodnosti do občanského průkazu zapisovat. V rámci legislativního procesu se však možnost zápisu vrátila, avšak správní poplatek již zaveden nebyl. Pokud tedy občané požadují zapsat titul nebo vědeckou hodnost, případně nepožadují zapsat rodinný stav v době, kdy mají původní doklad stále platný, je zavedení správního poplatku opodstatněné a vyhoví se tak četným požadavkům občanů. Současně se stanoví, že ke zpoplatnění nedojde, pokud se požadované nepovinné údaje zapíší do občanských průkazů v souvislosti se změnami údajů povinně zapisovanými. Rovněž se provádí legislativně technické úpravy.

K čl. IV bod 7:

Nově se navrhuje zavést konzulární poplatek ve výši 300 Kč za ukončení trvalého pobytu na území České republiky.

K čl. IV bod 8:

Legislativně-technická úprava, která reaguje na výše uvedenou změnu.

K části čtvrté

K čl. V:

Navrhuje se účinnost k 1. lednu 2014.

V Praze dne 3. dubna 2013

RNDr. Petr Nečas, v. r.

předseda vlády

Jan Kubice, v. r.

ministr vnitra